



MSZA

OM...

OM MSZA
●●●



MEMO



M?ZA
OM...

OM... M?ZA



OM...

ŚWIATOWA PRAPREMIERA MUZYKI Marcina Błażewicza
INSCENIZACJA I CHOREOGRAFIA: Ewelina Sojecka
SCENOGRAFIA: Małgorzata Stoniowska
ŚWIATŁA: Sławomir Daszkowski, Ewelina Sojecka

ŻYCIE

DZIECKO - Maciej Szopa MNICH MISTRZ - Dariusz Drelichowski
MĘŻCZYŻNA - Piotr Oleksiak MNICH UCZEŃ - Jacek Ośmiałowski
ALTER EGO - Paweł Oleksiak

MEDYTACJA

MĘŻCZYŻNA - Piotr Oleksiak

DEMONY ZŁA:

Natalia Fiodorowa	Julia Apanasik
Bożena Klimczak	Jacek Ośmiałowski
Rostisław Biliak	Aleksander Apanasienko

Marta Kulikowska de Natęcz	Radostaw Palutkiewicz
Maciej Strumiłło	Konstanty Kuszczenko
Arkadiusz Kłosek	Agnieszka Jarząbek

TRANS

Anna Szopa, Chiara Pesce, Julia Apanasik, Katarzyna Oleksiak, Alina Szymczyk, Sylwia Nawarecka, Karolina Janiak, Monika Merxmuller, Monika Górniak, Maria Kowalska, Lylya Ivanova, Agnieszka Jarząbek,	Marta Kulikowska de Natęcz, Aleksander Apanasienko, Arkadiusz Kłosek, Jacek Ośmiałowski, Radostaw Palutkiewicz, Maciej Strumiłło, Konstanty Kuszczenko, Jarosław Józefczyk
--	--

ZESPOLENIA BUDDY

I Marta Kulikowska de Natęcz - Arkadiusz Kłosek	III Agnieszka Jarząbek - Maciej Strumiłło
II Chiara Pesce - Konstanty Kuszczenko	IV Julia Apanasik - Jacek Ośmiałowski
	V Anna Szopa - Radostaw Palutkiewicz

ORAZ: Katarzyna Oleksiak, Lylya Ivanova, Jarosław Józefczyk, Aleksander Apanasienko

P R E M I E R A
21,22 maj 1999 r., godz 19⁰⁰
WYTWÓRNIĄ FILMÓW FABULARNYCH



M?ZA

MUZYKA: Leonard Bernstein
INSCENIZACJA I CHOREOGRAFIA: Ewelina Sojecka
SCENOGRAFIA: Małgorzata Stoniowska
ŚWIATŁA: Sławomir Daszkowski

CELEBRANS: Piotr Oleksiak

ZAKONNICE: Natalia Fiodorowa, Marta Kulikowska de Natęcz, Katarzyna Oleksiak, Bożena Klimczak, Anna Szopa

KSIĘŻA: Rostisław Biliak, Aleksander Apanasienko, Arkadiusz Kłosek, Maciej Strumiłło, Dariusz Drelichowski

SPOWIEDNIK: Radostaw Palutkiewicz

GRZESZNIK: Paweł Oleksiak

DZIEWCZYNA: Natalia Fiodorowa, Bożena Klimczak

STARZEC : Maciej Strumiłło

WIERNI: Julia Apanasik, Monika Górniak, Lylya Ivanova, Karolina Janiak, Agnieszka Jarząbek, Maria Kowalska, Marta Kulikowska de Natęcz, Elżbieta Lejman, Monika Merxmuller, Sylwia Nawarecka, Katarzyna Oleksiak, Chiara Pesce, Katarzyna Szczepanik, Anna Szopa, Alina Szymczyk

Dariusz Drelichowski, Jarosław Józefczyk, Arkadiusz Kłosek, Konstanty Kuszczenko, Jacek Ośmiałowski, Radostaw Palutkiewicz, Maciej Strumiłło

KIEROWNIK BALETU: Maria Kijak

21,22 maj 1999 r., godz 19⁰⁰
WYTWÓRNIĄ FILMÓW FABULARNYCH



EWELINA SOJECKA

Ewelina Sojecka, ur. w 1962 r. w Poznaniu, absolwentka Państwowej Szkoły Baletowej również w Poznaniu, której dyrektorem artystycznym był wówczas Conrad Drzewiecki. Choreograf, twórca inscenizacji, autorka eksperymentalnych przedsięwzięć interaktywnych. Wykonawczynie własnych choreograficznych monodramów („Divertimento“ do muzyki L. Bernsteina zostało nagrodzone zarówno za choreografię jak i wykonanie w czasie Międzynarodowych Spotkań Baletowych w Łodzi w 1991 r.). Zaproszona do współpracy z Państwową Operą we Wrocławiu zrealizowała w autorskim wieczorze „Mszę“ L. Bernsteina i „Trzy kroki stąd“ Oldfielda, a następnie jeden z trudniejszych inscenizacyjnie utworów, słynną „III Symfonię pieśni żalonych“ H.M. Góreckiego. Jej realizacje były filmowane i prezentowane w programie II TVP. Pracę reżyserską rozpoczęła u boku Stefana Szlachtycza przy realizacji opery „Gwiazda“ Z. Krauzego również we Wrocławiu, by zaraz, już samodzielnie zrealizować operę „Jaś i Małgosia“ Humperdincka. Na scenie Polskiego Teatru Tańca stworzyła eksperymentalny spektakl, gdzie w sposób nowatorski został potraktowany proces kompozycji muzyki i ruchu. Realizuje samodzielnie opracowania muzyczne oraz kolaże do swoich przedstawień. Propaguje muzykę współczesną i operuje również technikami scenicznymi poza konwencją teatru operowego i dramatycznego. Jest również reprezentantką wyjątkowo wąskiej specjalności - choreografii dla łyżwiarstwa figurowego. Mając 19 lat była najmłodszym w Polsce kierownikiem baletu Polskiej Rewii na Łodzi. Opracowuje interdyscyplinarne programy metodyczne dla Ministerstwa Kultury i Sztuki. Działa na rzecz konsolidacji wychowania artystycznego i fizycznego.

BŁAŻEWICZ

Marcin Błażewicz, ur. 1953 r. w Warszawie. Studia kompozytorskie odbył w warszawskiej AMiFC w latach 1977-82 w klasie M. Borkowskiego (dyplom z wyróżnieniem), gdzie obecnie jest adiunktem. W 1985 r. uczestniczył w kursie prowadzonym przez Y. Xenakisa, w 1987 przez O. Messiaena w zakresie kompozycji. Organizator i dyrektor artystyczny Międzynarodowego Forum Nowej Muzyki w Warszawie w latach 1983-87, także wielu innych imprez propagujących nową muzykę i młodych wykonawców. Prezes Jeunesses Musicales (1990-92), wiceprezes Towarzystwa Sztuki Perkusyjnej (1990-94). Ważniejsze nagrody: Music Today Tokio (1985), Prix Italia (1989, 1990), Wawrzyn Radaru 1985, nagroda im. St. Wyspiańskiego (1988) i konkursy krajowe. Ważniejsze kompozycje: *Vielllesse* na baryton i orkiestrę (1978), *Podróż do źródeł czasu* na orkiestrę (1979), *Kwartet smyczkowy* (1980), *Destin* na alt, chór męski i orkiestrę (1980), *Kammerkonzert* (1981), *Koncert* na orkiestrę (1981), *Eruptio* na orkiestrę (1983) *Sinnenwelt* na orkiestrę (1984), *Misterium podróży balet* w 2 aktach na orkiestrę (1984), *Thanatos* na flet (1985), *Maya* na organy (1987), *Arista - omen śmierci* na perkusję (1988), *Koncert gitarowy Los Caprichos* (1988), *Et tua res agitur* na perkusję, 2 trąbki i orkiestrę smyczkową (1987), *Św. Franciszek i wilk z Gubbio, czyli kotlety św. Franciszka* - opera w 2 aktach libretto S. Themerson (1992), *Okruchy światła* na baryton, chór męski i orkiestrę kameralną (1993), *Samsara* na 15 instrumentów i elektronikę (1993), *Atlantyda naszych dni* oratorium, libretto K. Lipka (1996), *Koncert fortepianowy* (1996), *Koncert* na marimbę i orkiestrę (1998), *Symfonia* (1998), *Najciemniejsza ciemność - misterium wyzwolenia* (3 części: 1. *To nie my żyjemy to nami żyje Nieznane*, 2. *Ty jesteś Tym*, 3. *OM*) na orkiestrę i elektronikę - taśma (1999), *Ineffabilis* na perkusję (1998).

Nagrania :

Płyta autorska KOS CD 006: *Hymn*, *Koncert gitarowy*, *Et tua res agitur*, *Okruchy światła*, *Arista-omen śmierci*.
W przygotowaniu : *Kotlety św. Franciszka* - opera, *Najciemniejsza ciemność*



OM...



“**OM...**” jest trzecią częścią utworu “NAJCIEMNIEJSZA CIEMNOŚĆ” - misterium wyzwolenia. Dla potrzeb spektaklu baletowego w choreografii Eweliny Sojeckiej wprowadziłem pewne zmiany na prośbę autorki. W nagraniu kompozycji wziął udział chór i orkiestra pod moją dyrekcją, a całość została elektronicznie przekształcona i zrealizowana przez Andrzeja Brzozka. Kompozycja poświęcona jest pamięci Mariusza Stowpca.

Marcin Błazewicz

Budda wygłosił pierwsze kazanie, które stało się podstawą całej nauki buddyjskiej, w Parku Gazeli w mieście Sarnath. Odtąd jego życie wypełniało nauczanie i tworzenie zakonu mnichów buddyjskich, którego jednym z odtamów jest zakon tybetański. Pierwsze kazanie zawierało “cztery szlachetne prawdy”. Pierwsza: wszelkie istnienie pociąga za sobą cierpienie. Druga: przyczyną cierpienia jest chciwość i pożądanie, których następstwem jest rodzenie się wciąż na nowo. Trzecia: można zniweczyć cierpienie pozbywając się chciwości i pożądania. Czwarta: drogą do tego jest “szlachetna ośmioraka ścieżka” Buddy, przedstawiona w jego naukach.

Mantra składa się z jednej lub więcej sylab, skupiających i przekazujących energię, wykorzystaną do celów rytualnych lub magicznych. Tybetańczycy praktykują różne formy mantry. Najbardziej znana mantra to **OM MANI PADME HUM**.

Najpopularniejsza w Tybecie mantra odmawiana jest dosłownie przez całą ludność tysiące razy dziennie. Wypisana jest na glazach i budowlach, na strojach i noszonych przez wiele osób amuletach. Sylaba OM jest starożytną indyjską inwokacją do Najwyższej Rzeczywistości; MANI znaczy w sanskrycie “klejnot”, “diament” (diament wadźry); PADME - “w lotosie”; HUM jest wezwaniem mocy.

Mandala jest jednym z najważniejszych schematów graficznych występujących w tybetańskiej mistyce i sztuce. Składa się z koła podzielonego promieniście od centrum, co jest interpretowane jako płatki lotosu. Ma także sugerować, że postacie i przedmioty znajdujące się na obrzeżu wywodzą się z centrum. Po przeprowadzeniu wizualizacji i niejako ożywieniu mandali można ją więc z powrotem “zwinąć i wrócić do centrum”.

Podczas rytuału czy medytacji przywołane postacie z mandali objawiają się jako świetliste formy. Gdy pojawia się kolejna postać, poprzednia nie znika nagle, lecz zostaje wchłonięta przez następną lub dalej z niej emanuje. Wiele głównych bóstw emanuje swoją postacią w zwielokrotnieniu; mogą też przybierać różne formy w różnych rytuałach.



ŻYCIE

1.

Każdy tybetański chłopiec trafia na pewien czas do klasztoru.

Gdy jednak problemy pozaklasztorowego życia okażą się dla niego nie do pokonania, będzie mógł znaleźć się tam ponownie, by oddać się medytacjom.

MEDYTACJA

2.

Psychodrama liturgiczna, którą tworzy w swoim umyśle mnich medytujący systemem **GCZOT** jest wizualizacją **OFIAROWANIA** - ofiarowania będącego pamiątką ofiary Buddy, który własnym ciałem pożywił ranną tygrysięcę, karmiącą młode.

Aby mogło to nastąpić wymagany jest niezwykle stan skupienia. W uzyskaniu go pomaga energia zawarta w sylabach mantry "**OM MANI PADME HUM**".

Medytujący przystępuje w wyobraźni do ofiarowania swego ciała i spowodowania odczucia bólu i cierpienia równego rzeczywistości. Im drastyczniejsza forma **OFIAROWANIA**, tym większe jest prawdopodobieństwo osiągnięcia stanu **NIRWANY** jeszcze w tym wcieleniu. Następuje więc i próba autodestrukcji, i przywołanie pod postacią demonów złych mocy tego świata, aby te unicestwiły ciało i umysł powodując, iż ofiara się spełni.

Tylko przeżycie największego cierpienia pozwala się wyzwolić.



3.

"OM MANI PADME HUM" powraca w swym najbardziej archeotypowym ze znaczeń zespolenia "wadžra w padmie". Jest to wizualizacja przez medytującego pięciu buddów - każdego w zespoleniu z mądrością. Ich energie zlewają się w jedno wspólne "ziarno pięciu rodzin". Medytujący łączy te energie w centrum w zespoleniu z wszechogarniającą pustką, co jest równe oświeceni i wyzwoleniu.



M?ZA



Leonard Bernstein to jedna z najwybitniejszych postaci w świecie muzycznym XX wieku: dyrygent, pianista, kompozytor, propagator muzyki. Urodził się 25 sierpnia 1918 r. w Lawrence (Massachusetts, USA). Kształcił się w Harvard University, potem w Curtis Institut of Music w Filadelfii, wreszcie w mistrzowskiej klasie dyrygentury Sergiusza Kusewickiego w Tanglewood. Jego wielka kariera rozpoczęła się w listopadzie

1943 r. w dniu, w którym musiał zastąpić chorego Bruno Waltera i poprowadzić, w bardzo trudnym programie, New York Philharmonic. Był wówczas w tej orkiestrze asystentem Artura Rodzińskiego. Po wygaśnięciu kontraktu, w latach 1945-1947 był szefem New York City Symphony Orchestra. Dyrygował w tym czasie na "Praskiej Wiośnie", odbył tournée po Europie Zachodniej i Bliskim Wschodzie. Zyskiwał również coraz większe uznanie jako kompozytor. Pisał symfonie, koncerty, utwory jazzowe, balety, musicale. "West Side Story" - musical wy-

stawiony na Broadwayu w 1957 r. - okazał się utworem prekursorskim. Bez niego trudno sobie wyobrazić późniejsze widowiska typu "Hair". W latach 1951-1955 był szefem festiwalu w Tanglewood. Przejął wówczas również klasę dyrygentury po zmarłym Sergiuszu Kusewickim. Od 1957 r. przez 12 lat prowadził New York Philharmonic. Osobny rozdział w jego karierze to dyrygentura operowa. W 1953r. jako pierwszy dyrygent amerykański prowadził przedstawienie operowe w La Scali. Przygotował z Marią Callas "Medeę" i "Lunaticzkę". W Metropolitan Opera zadebiutował w 1964 r. "Falstaffem". W 1972 r. przygotowywał od strony muzycznej słynną w świecie inscenizację "Carmen" w reżyserii Zefirellego. Polskę odwiedził dwukrotnie. W 1959 r. przyjechał wraz z Orkiestrą Filharmonii Nowojorskiej. Dał trzy koncerty. Nie tylko dyrygował, ale i grał solowe partie w Koncercie fortepianowym G-dur Mozarta i w "Błękitnej rapsodii" Gershwin. Zaprezentował również swoją symfonię "The Age of Anxiety". Po raz drugi Leonard Bernstein przyjechał w 1989r. i poprowadził w Teatrze Wielkim uroczysty koncert z okazji 50 rocznicy wybuchu II wojny światowej. Przedstawił m.in. swój utwór "Chichester Psalms". Zmarł 14 października 1990 r.

Małgorzata Cichocka



Leonard

M?ZA

Premiera "MSZY" (MASS) Leonarda Bernsteina odbyła się 8 października 1971 r. Dzieło zamówiła Jacquelin Kennedy dla uczczenia pamięci zamordowanego męża. Po raz pierwszy "MSZĘ" wykonano w nowo powstałym "John F. Kennedy Center for the Performing Arts": stała się od razu wielkim wydarzeniem artystycznym. Forma "MSZY" była bowiem bardzo niekonwencjonalna. Na scenie pojawiło się prawie czterdziestu aktorów. Towarzyszyła im wielka orkiestra symfoniczna i instrumentalny zespół uliczny (band), kwadrofoniczne nagrania magnetofonowe, Amerykański Teatr Tańca Alвина Aileya, dwa chóry oraz soliści. Przedstawienie natychmiast przyciągnęło uwagę mediów, jednakże krytycy przyjęli je z mieszanymi uczuciami. To sceniczne wykonanie "MSZY" zostało zarejestrowane przez wytwórnię Columbia i rozpowszechnione na płytach z serii "Masterworks". Sam Bernstein powiedział, że "głównym problemem naszego stulecia jest kryzys wiary".

"MSZA" burzy konwencje, rozprawia się bezlitośnie ze stereotypami w traktowaniu wartości religijnych. Autor chciał w ten sposób spowodować, by odbiorcy bez względu na przekonania zaczęli odczuwać potrzebę nieskrępowanej,

mistycznej ekspresji, by w ten sposób zbliżyli się do Boga i w perspektywie Sacrum szukali wyjaśnienia tego, co niewytłumaczalne, by dostrzec i odczuć duchowy wymiar człowieczeństwa. Takie przesłanie wyrażone formą burzącą uznane kanony estetyczne i naruszające przyzwyczajenia liturgiczne wzbudziły protesty różnych organizacji religijnych, które uznały "MSZĘ" za profanację rzeczy świętych.

We wrocławskiej realizacji tego dzieła wykorzystano fragmenty muzyczne nowojorskiego prawykonania do choreografii, będącej oryginalnym dziełem autorskim.

M?ZA jest zamkniętą całością. Pomaga w tym na pewno sama koncepcja mszy, składająca się ze stałych części, i muzyka - będąc w swym pierwotnym założeniu ich ilustracją. Cechuje ją duża różnorodność, prowokująca do oryginalnych kontrastów, nie przekraczających jednak granicy brutalnej ekspresji. Krytykowany eklektyzm Bernsteina okazał się w tym przedstawieniu pomocny w uzyskaniu zróżnicowania nastroju. Za przykład niech służy fragment jazzowy, ilustrujący dynamicznie rozegraną spowiedź i zupełnie inna w swym dynamizmie "mahlerowska" muzyka do partii Dziewczyny.

Andrzej Kretowicz, Szufłady pełne pomysłów. Balety Eweliny Sojeckiej we Wrocławiu





M?ZA

M?ZA Bernsteina, niewątpliwie i dzisiaj, i we wrocławskim spektaklu zaskakuje, a nawet szokuje, acz w sensie pozytywnym - przede wszystkim oryginalnością muzycznej interpretacji tekstów liturgicznych. A czy może być coś gorszącego w ślicznych, zgrabnych i radośnie roztańczonych - na chwałę Bożą! - siostrzyczkach zakonnych, w pełnym ekspresji wizerunku celebransa-kapłana, który na koniec ukazuje się jako jeden z nas?

*Kazimierz Kościukiewicz,
W kręgu wartości chrześcijańskich.
Premiery Opery Wrocławskiej.
Słowo Polskie, 22.04.1993*



KIEROWNICTWO I ZESPOŁY
OPERY WROCŁAWSKIEJ
w sezonie 1998/99

dyrektor naczelny
i artystyczny
Ewa Michnik

dyrektor administracyjny
Stawomir Stobliński

główna księgową
Urszula Saj

kierownik muzyczny
Tomasz Szreder

dyrygenci:
Ewa Michnik
Tomasz Szreder
Tadeusz Zathey

scenograf
Małgorzata Stoniowska

inspicjenci:
Adam Frontczak
Julian Żychowicz

kierownik działu koordynacji pracy
artystycznej
Krystyna Preis

kierownik działu promocji
i obsługi widzów
Bożena Owczarzak

bibliotekarz nutowy
Lech Stasiak

kierownik literacki
Kazimierz Kościukiewicz

kierownik chóru
Małgorzata Orawska

BALET

kierownik
Maria Kijak

pedagog, asystent choreografa
Maria Kowalska

korepetytor
Ewa Kryczka

inspektor
Kazimierz Kessler

I tancerze
Natalia Fiodorowa
Rostisław Billiak
soliści
Bożena Klimczak
Elżbieta Lejman

Katarzyna Oleksiak
Chiara Pesce
Anna Szopa
Celina Styś
Piotr Oleksiak
Paweł Oleksiak
Dariusz Raczycki

koryfeje
Julia Apanasik
Urszula Drzewińska
Lilija Ivanova
Maria Kowalska
Maria Krzeszowiak
Marta Kulikowska de Natęć
Monika Merxmuller
Dagmara Roszko
Barbara Szostakowska
Dariusz Drelchowski
Jarostaw Józefczyk
Arkadiusz Kłosek
Henryk Królek
Konstanty Kuszczenko
Jacek Ośmiałowski
Radosław Palutkiewicz
Maciej Strumiłło

zespół
Michalina Durka
Monika Górniak
Karolina Janiak
Agnieszka Jarząbek
Mariola Kuźniak
Sylwia Nawarecka
Katarzyna Szczepanik
Alina Szymczyk

stała współpraca
Kazimierz Kessler
Julian Żychowicz

KIEROWNICTWO
TECHNICZNE

kierownik techniczny
Janusz Stoniowski

z-ca kierownika
technicznego
Jan Romanowski

gl. brygadier sceny
Mirostaw Janus

kierownik magazynu
kostiumów
Krystyna Cichosz

mistrz oświetlenia
Stawomir Daszkowski

mistrz elektroakustyki
Jerzy Gątek

kierownicy pracowni:
krawieckiej męskiej
Waldemar Krawczyk

krawieckiej damskiej
Zofia Dudek

pracowni perukarskiej
Grążyna Matuszak

pracowni malarskiej
Zbigniew Francuz

brygadzista pracowni
modystycznej
Romana Mysza

brygadzista pracowni
stolarskiej
Kazimierz Graczyk

brygadzista pracowni
ślusarskiej
Grzegorz Grenczak

brygadzista pracowni
tapicerskiej
Wojciech Derucki

redakcja programu
Kazimierz Kościukiewicz
Bożena Owczarzak
Ewelina Sojecka

opracowanie graficzne
druk
Studio WIZARD

W programie wykorzystano
fotografie: **M. Grotowski**
R. Zielewicz
oraz ilustracje i cytaty z:
"Święty Tybet" - Rawson

wydawca:
Państwowa Opera
we Wrocławiu
ul. Świdnicka 35
50-066 Wrocław

BIURO PROMOCJI
I OBSŁUGI WIDOWNI
ul. Mazowiecka 17
Tel. (071) 372 43 57
Fax (071) 344 78 12

**Ze zbiorów
Działu Dokumentacji
ZG ZASP**

